

2019:5

Glimmebodagården

- installation av luftvärmepump

Antikvarisk medverkan, 2018

Anna Rabow

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2019:5

Glimmebodagården

- installation av luftvärmepump

Antikvarisk medverkan, 2018
Brösarps socken, 1032
Tomelilla kommun
Skåne län

Anna Rabow

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

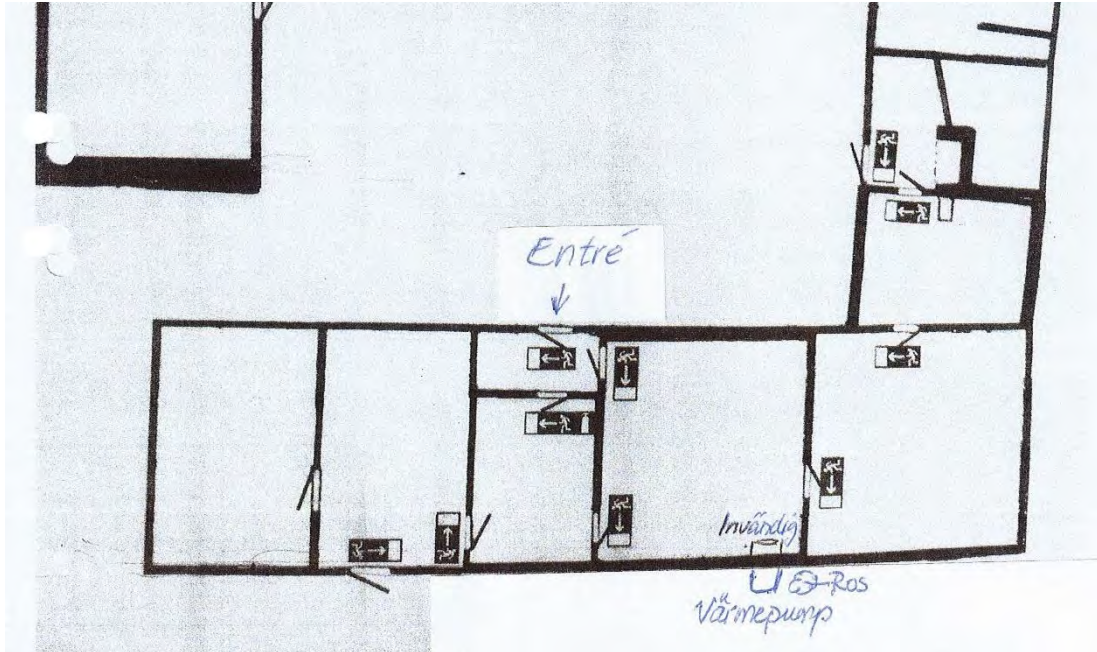
Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx

Lund
Tomtegatsgatan 22
223 50 Lund

www.regionmuseet.se

© 2019 Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne
E-rapport 2019:5

Omslagsfoto: Glimmebodagården interiör.

Sammanfattning av utförda åtgärder

På Glimmebodagården har en luftvärmepump installerats, inomhusdelen placerades i boningshusets mitt, under det södra fönstret i stuan och utomhusdelen precis utanför. För att förbättra isoleringen lades träfiberplattor på vindsbjälklaget.

Administrativa uppgifter

Objekt	Glimmebodagården, Glimmeboda 2:3
Socken	Brösarp
Kommun	Tomelilla
Arbetshandlingar	Ansökan Albo härads hembygdsförening 2018-07-13 med motivering av installation av luftvärmepump och ritning
Länsstyrelsens diarienummer	2018-08-29; 432-24147-2018 (tillstånd), 2018-09-25; 434-28113-2018 (bidrag)
Regionmuseets diarienummer	K12.20-368-18, 1032
Byggherre/beställare	Albo härads hembygdsförening
Entreprenör	Kylprodukter i Kivik AB
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Lands- antikvarien i Skåne genom Anna Rabow
Byggnadstid	oktober till december 2018
Slutbesiktning	2018-10-22
Bidrag till kulturmiljövård	endast för antikvarisk medverkan
Rapport granskad av	Kerstin Börjesson

Glimmebodagårdens boningslänga, södra fasaden, oktober 2018. Luftvärmepumpen har just installerats.

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Glimmebodagården är belägen i en bäckravin intill Brösarps backar och ingår i ett av Domänverket förvaltad naturreservat. Den var sedan 1600-talet ett skogvaktartorp till Glimminge skog som tillhörde Glimmingehus i nuvarande Simrishamns kommun. Avståndet mellan torp och huvudgård antas ha berott på slättbygdens virkesbehov men markerna användes också för bete. I samband med att Glimmingehus reducerades till kronan 1713 bildades fideikommisset Glimminge strögods, bestående av ett antal utsocknes frälshemman, däribland Glimmeboda. Fideikommisset upphörde 1831 och tio år senare förvärvades gården av Anna Nilsson, vars svärfar hade brukat den sedan 1790. Den sista privata ägaren Anna Nilsson dog 1959, 90 år gammal, varefter gården 1960 inköptes av Domänverket. I samband med Domänverkets förvärv av gården överläts vården och underhållet till Skånes hembygdsförbund. Betydande delar av Anna Nilssons lösöre kunde förvärvas. En utvändig restaurering genomfördes 1962 och en invändig 1979. Sedan 1990 vårdas Glimmebodagården av Albo härads hembygdsförening.

Glimmebodagården, vars äldsta delar härrör från 1700-talet utgörs av en fyrlängad gård med bostadshus, stall, loge, brygghus och ett friliggande svinhus. Längorna är uppförda i blandtekniker av korsvirke, skiftesverk, sten och stråtak vilket är typiskt för risbygden och ger en ålderdomlig prägel. Att gården är så pass

välbevarad förklaras med att gården endast brukats under några generationer och att den sista ägare levde på gården under hela sitt liv. Särskilt boningslängans inredning lär Anna ha satt sin prägel på med tapeter och ommöblering. Då arbetet på ålderns höst blev för övermäktigt lät hon arrendera ut gården. I samband med det skedde en del förändringar så som att illaren revs ut och ersattes med en köksspis i järn. Utrymmet där illaren stått blev en ny kammare och i stuan som värmts upp med en sättugn sattes det in en kamin.

Sedan 2011 har boningshusets renoverats invändigt för att få bukt med fuktproblem. Gården hade sedan tio år tillbaka haft problem med mögelangrepp och rötskadade golv. Det första som gjordes då var att gårdsplanen nivellerades i syfte att leda bort regnvattnet från boningshuset. Under 2011 och påföljande år byttes golv och bjälklag i det sydöstra rummet, ”huset” och i rummet intill, stuan. Marken under golvet, som bestod av ett tjockt lager sand och antogs innehålla stora mängder mögel- och svampsporer, grävdes ut till ett undre lager av grus. Vidare togs tapeten i ”huset” bort och gårdsplanen lades om med ny dränering längs boningshusets norra sida.

Trots dessa åtgärder kvarstod problemen med fuktigt klimat i byggnaden. Tidigare när stuan var bebodd och det eldades i murstockarna torkade fukten upp. En del rum värmdes periodvis upp med gasolvärmare före evenemang, men det ogillades av brandmyndigheten. Hembygdsföreningen tror att en av anledningarna kan vara en underliggande vattenåder. Med en luftvärmepump kan inomhusklimatet bli jämnare och ytterligare skador kan förebyggas.

Skyddsföreskrifter enligt KML

Glimmebodagården skyddas sedan 1998-06-16 som byggnadsminne enligt 3 kap. kulturmiljölagen (KML) och innan dess var det enligt ett beslut från 1993-05-06 statligt byggnadsminne. Enligt de gällande skyddsföreskrifterna får inte gårdens byggnader rivas eller förändras och ingrepp får inte göras i stommen utan tillstånd.

Utförda åtgärder

I stuan stod det förut två soffor och en stol utmed den södra väggen. Luftvärmepumpens inombusdel placerades under fönstret. De båda sofforna fick precis plats medan en lös dörr som stått i hörnet mot köket kunde flyttas.

Boningslängans södra fasad. Luftvärmepumpens utombusdel placerades vid det mellersta fönstret (det är delvis dolt på den vänstra bilden), utanför stuan.

Luftvärmepumpen kläddes delvis in med väggar och lutande tak av spontade brädor. På bilden är brädorna endast delvis avfärgade med röd slamfärg likt fasaden men samtliga sidor, inklusive insidorna, kommer att målas. I samband med installationen isolerades vindsutrymmet över halva bostadsdelen med träfiberskivor som lades löst på vindsgolvet. Foto: Clas Johnson.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Installationen av luftvärmepumpen har utförts med minsta möjliga skada i stommen och har placerats så dolt som möjligt varmed gårdens kulturhistoriska värde inte påverkats.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Följande rapporter har utförts av Regionmuseet Kristianstad:

Glimmebodagården – vårdåtgärder 2015, antikvarisk medverkan, Rapport 2015:11

Glimmebodagården – vårdåtgärder 2014, antikvarisk medverkan, Rapport 2014:17

Glimmebodagården – vårdåtgärder 2013, antikvarisk medverkan, Rapport 2013:31

Glimmebodagården 2011-2012, antikvarisk medverkan, Rapport 2012:47

Glimmebodagården, antikvarisk medverkan, Rapport 2010:39

Glimmebodagården – taktäckning, antikvarisk kontroll, Rapport 2010:05

Glimmebodagården – restaurering av fönster och dörrar, antikvarisk kontroll, Rapport 2009:29

Glimmebodagården – omläggning av två takstin, antikvarisk kontroll, Rapport 2009:28

Glimmebodagården, antikvarisk kontroll, Rapport 2007:49

Glimmebodagården, antikvarisk kontroll, Rapport 2006:79

Glimmebodagården, antikvarisk kontrollrapport, Rapport 2005:95

Glimmebodagården, antikvarisk kontroll, Rapport 2004:114

Glimmebodagården, antikvarisk kontroll, Rapport 2003:106

Lund 2019-01-30

Anna Rabow

Regionmuseets E-rapportserie 2019

Kulturmiljö

1. Felestad kyrkogård, Felestad sn, VP, Rebecca Olsson, 2019
2. Torrlösa kyrkogård, Torrlösa sn, VP, Rebecca Olsson, 2019
3. Sireköpinge kyrkogård, Sireköpinge sn, VP, Rebecca Olsson, 2019
4. Norra Vrams kyrka – installation av brandlarm, N Vrams sn, AM, Kerstin Börjesson, 2018-2019.
5. Glimmebodagården – installation av luftvärmepump, Brösarps sn, AM, Anna Rabow, 2018

